НОВИ САД
субота
5 марта 1938
Година IV - Бр 53 (836)

Излази свакодневно
осим понедељника
Месечна претплата 20 дин
за земљу, 50 за иностранство
Примерак 1 динар
Огласи по тарифи

ДАН

Поштарина плаћена у готовом

ДАН
независни информативни
дневник

Уредништво и администрација:
Краља Александра ул. бр. 7
Телефони: 21—05 и 21—06
Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду
број 58.460
Поштански фах бр. 178

Уз бурне овације Министру војске г. Марићу

СКУПШТИНА ЈЕ ИЗГЛАСАЛА ВОЈНИ БУЏЕТ

Београд, 4 марта. — На данашњој седници Народне скупштине, коју је председник г. Стеван Ђирић отворио у 9 часова, одржао је свој велики експозе министар генерал г. Љубомир Марић Када је завршао генерал г. Марић сви посланици су поустајали са својих седишта и приредили бурне овације министру војске и морнарице.

Експозе Министра војске г. Љ. Марића

На данашњој седници Народне скупштине министар војске и морнарице армиски генерал г. Љубомир Марић одржао је следећи експозе:

„Господо народни посланици,

„Имам част изаћи пред вас са предлогом буџета расхода Министарства војске и морнарице за буџетску годину 1938/39, који износи 2 милијарде 772,265.957 динара и показује у односу на садашњи буџет расхода Министарства морнарице повишење од 313.000.000 динара. Овај предлог примљен је у Финансиском одбору Народне скупштине без иједне измене, па чак, и без иједне примедбе у погледу његовог износа и састава. Првобитни пројекат овога предлога буџета био је изражен цифром од 2.947,800.000 динара и свакако да би у свом износу боље одговарао стварним потребама горње силе као и времену и приликама у којима се налазимо. Али, водећи рачуна о финансиској моћи наше отаџбине и уважујући потребе других ресора, а нарочито оних који нам и посредно доприносе јачању потенцијала наше војне силе и, најзад, имајући у виду и потребу уравнотежења целог државног буџета, без прибегавања новим наметима, ја сам пристао на првобитни стварно потребни предрачун сведем на суму од 2 милијарде 772,265.957 динара и са тако склопљеним предрачуном и предлогом излазим данас пред вас.

У погледу техничке обраде при изради овога предлога нашао сам за потребно да отступим од досадашње праксе, по којој су издаци за ваздухопловство знатним делом показивани по разним партијама и позицијама намењеним сувоземној војсци. Ово је учињено из разлога да би ваздухопловство било независније у погледу употребе додељених му кредита, као и да би се имала боља прегледност напора који се чине на поједине гране војне силе. Сем тога, на овај начин ће се и сама администрација упростити и олакшати. Према овоме, овај предлог буџета расхода Министарства војске и морнарице за 1938/39 годину садржи пет глава: војска, ваздухопловство војске, цивилно ваздухопловство, морнарица и гранична трупа. У свакој глави изнети су редовни, лични и материјални расходи, а код војске, ваздухопловства и морнарице још и ванредни расходи. За покриће ових расхода предвиђене су суме по појединим главама, као што иду:

1) за војску: за редовне расходе 1.542,101.000, за ванредне расходе 524,908.000 динара; свега 2 милијарде 067,009.000 динара;

2) за ваздухопловство војске: за редовне расходе 324,136.000, а за ванредне расходе 23,110.000 динара; свега 374,246.000;

3) за цивилно ваздухопловство: за редовне расходе 23,361.000;

4) за морнарицу: за редовне расходе 199,342.000 динара, а за ванредне расходе 26,023.000 динара;

5) за граничну трупу: за редовне расходе 109,184.957.

Свега за редовне расходе 2 милијарде 198,124.957; свега за ванредне расходе 574,041.000. Укупно динара 2, 772.265.957.

Министар г. Марић изнео је, затим, детаљан преглед расхода буџета свога ресора.

После експозеа генерала г. Марића у дебати у појединостима о пројекту буџета Министарства војске и морнарице учествовали су свега три посланика: гг. Душан Иванчевић (ЈНС) који је изјавио да ће у име групе гласати за буџет. Станко Ленарчић и Воја Лазић. Овај потоњи је изјавио да ће гласати против буџета.

Дебата је на поподневној седници настављена и буџет Министарства војске и морнарице је примљен. Једини глас против дао је г. Воја Лазић.

—o—

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ КУМУЈЕ ДЕВЕТОМ СИНУ ЈЕДНОГ НЕМЦА — КОЛОНИСТЕ

Прњавор, 4 марта. — Његово Величанство Краљ Петар Други кумовао је деветом сину Лудвига Герата, сиромашног немачког колонисте из села Шибовске, коме је ово тринаесто дете.

Овај свечани чин претворио се у право народно веселе.

Њ. В. Краља заступао је командант 9 артиљериског пука, пуковник г. Мирко Грђић. Крштење је обављено у жупној капели у Шибовској. Дочек изасланика био је величанствен. Преко 60 коњаника дочекало га је на 3 километра пред селом са државним тробојкама и отпратило до села, уз пуцање прангија и поклике „Живео Краљ“.

—o—

МОСКОВСКИ ПРОЦЕС
Мистериозно признање Крестинског

Москва, 4 марта. (А. А.) — Авас јавља:

У току јучерашњег суђења г. Крестински је изјавио следеће: „У болном осећању стида и утучен болесним стањем духа, ја сам прекјуче готово минимално уместо да се признам кривим, изјавио да сам невин. Сада изјављујем да потпуно осећам да сам крив и одговоран за све оптужбе које су изнесене против мене“.

Москва, 4 марта. (А. А.) — Авас јавља:

На јучерашњем суђењу Риков је признао да је са осталим оптуженицима још 1934 године припремао заверу за убиство Стаљиново у Кремљу, и то уз помоћ бившег команданта Кремља Петерсона, бившег команданта московског гарнизона генерала Горбачева и бившег управника војне академије Јегорова. Познато је да су још пре неколико месеци кружили гласови да су ова три официра ухапшени. Од тада се за њих ништа не зна.

КОМЕНТАРИ БЕРЛИНСКЕ ШТАМПЕ

Берлин, 4 марта. (А. А.). — ДНБ јавља:

Јутрошња штампа коментарише врло исцрпно најновији процес у Москви. Изјаве Крестинског и његову несвестицу листови тумаче као последицу злостављања од стране ГПУ.

У Берлину се настављају британско-немачки преговори

Берлин, 4 марта. (А. А.). — Рајтер јавља:

Верује се да јучерашња посета британског амбасадора у Берлину државном канцелару и вођи Рајха г. Хитлеру означава продужење преговора, које је пре неколико месеци отпочео лорд Халифакс у Берлину.

И с једне и с друге стране манифестује се велика резервисаност у погледу ових преговора, али се ипак може рећи, да је њихов главни предмет испитивање терена и да према томе не треба очекивати неке изненадне одлуке.

Огроман број жртава од поплаве у Калифорнији

Лос Анђелос, 4 марта. — Рајтер јавља:

У вези са поплавама у Калифорнији број мртвих досада износи 144, а штета се цени на 5 милијарда долара. Вода се већ повлачи у неким крајевима. Неколико хиљада лица остало је без крова, а штета коју је вода причинила пољима још није процењена. За пет последњих дана пало је више од 28 см. воденог талога. Рђаво време још онемогућава трагање за несталим авионом, који се изгубио у среду приликом лета на линији Сан Франциско—Албукерке. Полиција је добила наређење да одмах отвори на пљачкаше паљбу чим их опази.

Г. НУМАН ЈЕ ПРОПУТОВАО КРОЗ БЕОГРАД

Београд, 4 марта. (А. А.) — Синоћ је пропутовао кроз Београд симплон-експресом помоћник турског министра иностраних послова г. Нуман, који путује, на челу једне делегације, у Женеву. Г. Нуман се на београдској станици задржао између возова пола сата.

У име претседника Краљевске владе и министра иностраних послова г. др. Милана Стојадиновића, на станици је дочекао и поздравио г. Нумана шеф кабинета министарства иностраних послова г. др. Драган Протић. Дочеку помоћника турског министра иностраних послова присуствовао је и турски посланик на нашем Двору г. Хајдар Актај са особљем турског посланства.

Експозе Министра г. Станковића о буџету Министарства пољопривреде

СТАЊЕ НАШЕ ПОЉОПРИВРЕДЕ

У наставку специјалне буџетске дебате у Народној скупштини јуче је поднео свој експозе Министар пољопривреде г. Светозар Станковић.

У свом експозеу министар г. Станковић је, углавном, рекао:

— Ја сам у свом експозеу о буџету за ову буџетску годину исцрпно изложио програм рада Министарства пољопривреде на унапређењу наше пољопривреде. У томе програму ја сам нарочито истакао проблеме који се односе на повећање производње оних артикала аграрног порекла који се употребљавају као индустриске сировине, како би се потреба наше индустрије, која је у развоју, могла у што већој мери подмиривати домаћим производима те да се не би морали увозити, а затим сам подвукао проблеме који се односе на извоз наших аграрних производа и на услове које наша пољопривреда мора испуњавати, а за чим ми треба да идемо, да би наши производи били што способнији за утакмицу на светском тржишту.

План за унапређење пољопривреде

Са решавањем проблема наше пољопривреде у оба ова правца у уској је вези т. зв. проблем преоријентације у нашој пољопривреди; ја сам и у прошлогодишњем експозеу исцрпно изнео овај проблем, расмотривши његове елементе из којих се он састоји и указавши правце у којима се он мора решавати као и границе у којима се он у нашој земљи предвидљиво може решити.

У оквиру тога општег програма требало је израдити план рада у свакој појединој грани пољопривреде. Ово је учињено делом на конференцијама стручњака и заинтересованих практичара, као што је био случај у разним гранама сточарства, а делом се програм изводи на бази законски регулисаних прописа било у виду овлашћења у финансиским законима било у виду уредаба и правилника којих је у протекле две године донесен читав низ у пољопривредној струци.

Читав овај обимни програм налази се сада у извођењу. Њега није потребно мењати у основним линијама и у скором времену, него можда допуњавати у појединостима. Зато нема ни потребе да после прошлогодишњег експозеа улазим поново у програмски део, јер извођење једног већег програма у пољопривреди траје увек дужи низ година док се он спроведе и покаже своје крајње резултате. Зато ћу се у овогодишњем експозеу ограничити на извођење постављеног програма али ћу му додати и потребне допуне.

Приноси и уновчавање пољопривредних производа

Кад се узму у оцену како принос (род) тако и цена пољопривредних производа ова, прошла година може се означити доста добром годином. У сточарству могла би се година означити врло добром, а у биљној производњи година је била нешто слабија. Само род кукуруза био је одличан, тако и конопље. Све друго било је доста слабо, и то, углавном, због велике влажности. Пшеница је дала осредњи род и необично слаб квалитет. Шећерна репа имала је добар род али малу садржину шећера.

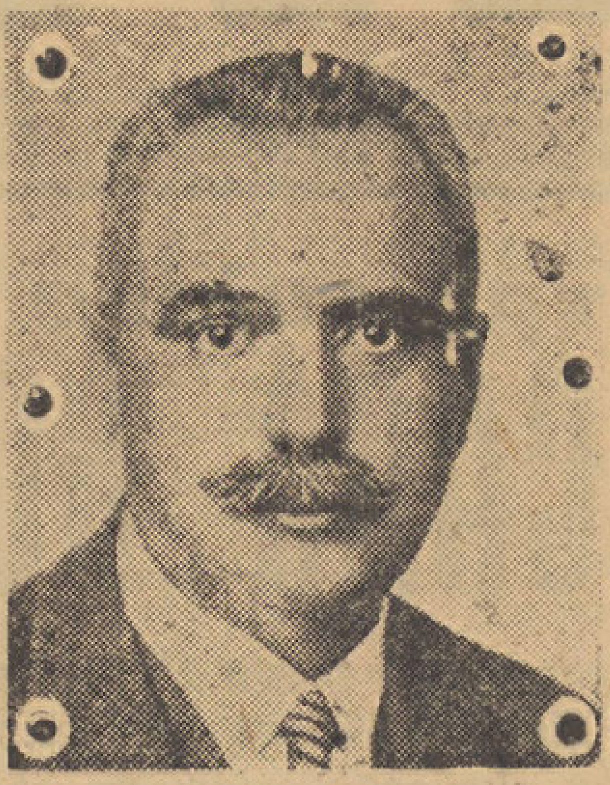

Министар г. Станковић

Уљарице су такође подбациле и нису могле да задовоље потребу индустрије, иако су биле под уговором толике површине да би при добром роду било и вишка за извоз; нарочито је подбацила репица. У воћарству шљива је сасвим подбацила, јабуке су дале слаб род, једино маслине су дале добар род. Виногради су такође слабо понели и квалитет вина није најбољи. Ово ће учинити да се старе резерве вина редуцирају што је повољно утицало на развој цена, а ово ће имати повољног утицаја и на цене вину наредних година. Дуван пак дао је одличан принос а осредњи квалитет.

Прилике на тржишту развијале су се повољно и то је у знатној мери накнадило губитке у слабом приносу неких усева, воћа и винограда. Ова је околност олакшала спровођење политике цена Краљевске владе која иде за тим да се земљорадницима обезбеде за њихове производе што боље цене како би они, и као најмногобројнији потрошачи у нашој земљи, постали и добри купци и јаки порески обвезници, који ће моћи да удовољавају својим обавезама како према држави тако и према приватним повериоцима. Ја сам у свом прошлогодишњем експозеу нагласио да сматрам политику цена стожером око кога има да се окреће не само наша аграрна политика него и привредна политика уопште. Догађаји ми све више дају за право. Ако сада кажем да су тржишне прилике биле у овој години за нас повољне не значи то да би у сваком случају ова ситуација била повољна и за земљораднике. За нас то није више питање да ли повољна коњунктура на светском тржишту иде у корист нашем земљораднику или не иде. Несумњиво је да повољна коњунктура на светском тржишту има великог утицаја и на наше тржиште, али је питање колико се тиме користи наш још неорганизовани земљорадник. Осим тога, данас нема слободне међународне трговине која је била раније. Државе извознице морају се стога данас бринути за пласман својих аграрних производа, а државе увознице морају да траже начина, како ће куповати ове производе јер их готовим новцем не могу плаћати. Цене на домаћем тржишту врло се често формирају независно од страног тржишта, јер слободног светског тржишта у пуном смислу речи данас нема. Ако, дакле, хоћемо да од повољне коњунктуре у свету, или још боље у извесним земљама, види корист наш земљорадник, који је од иностраног потрошача врло далеко и између њих има не само великих сметњи, које су међународног значаја, него и читав низ посредника, онда ми морамо све те сметње да савладамо и све те посреднике бар највећим делом да заобиђемо или да им зараду сведемо на подношљиву висину. Све ово може се извршити пре свега склапањем повољних међународних уговора и споразума, затим вештим коришћењем тих уговора, и најзад једном смишљеном унутрашњом привредном организацијом која ће омогућити да у иностранству постигнуте цене допру у што већој мери до нашег земљорадника. Овим основним правцима привредне политике садашње Владе, а нарочито успешном извођењу те политике у пракси, има да се заблагодари што је наш земљорадник осетио повољну коњунктуру у прошлој години и што му је то накнадило у знатној мери мањак у слабијем приносу појединих усева и култура.

Држава врши својом интервенцијом велики утицај нарочито на цене ових артикала: стоке, нарочито говеда и свиња, затим житарица, воћа, а нарочито сувих шљива, уљаних плодова, памука и опијума. Извоз стоке у неке земље не би био рентабилан да се он не помаже покривањем разлике у цени. Да се ово не ради цена на домаћем тржишту би увек била слабија. Пшеници се одређује цена испод које не може да се прода јер „Призад" плаћа одређену цену. Ово се исто чини и са уљаним плодовима, памуком и опијумом, а од претпрошле године и са сувим шљивама. На унутрашњем тржишту спроведена је организација откупа тако да одређене цене лако допиру до произвођача а ово је управо оно најважније јер се само тако широке сељачке масе могу економски ојачати. Тако се у дело спроводи основна идеја привредне политике садашње Владе да на просперитету наших сељачких маса има да се заснива просперитет целог народа и земље.

Побољшање ситуације осетило се нарочито у сточарству где су се не само цене у знатној мери поправиле него при стоци није било ни знатнијих штета, па се може рећи да је позиција сточарства доста повољна. У крајевима где се кукуруз гаји на већим површинама, због овогодишњег одличног рода кукуруза у нашој земљи, може у великим размерама да се гаји стока, нарочито свиње, и цене за угојене свиње такве су да се гојење исплаћује и поред тога што су цене кукуруза стално добре.

Рад на поправци квалитета аграрних производа

У вези са политиком цена иде упоредо старање и рад на поправци квалитета аграрних производа. То је први услов за поправку цена и за лакшу продају у иностранству. Продужујући у овом правцу у прошлој години је извршена набавка 200 вагона квалитетне пшенице зване „банкут" која се засад сматра најбољом сортом пшенице за наше прилике. Ова набавка извршена је средствима „Призада", који је за подмирење разлике у цени дао један милион динара. Семе је раздељено произвођачима по цени која је близу тржној цени и на време је посејано. Од семена раздељеног у две прошле године размножиће се ове пшенице толико да ће је свако моћи лако набавити.

Г. Министар је затим изнео детаљне податке о раду на поправци квалитета воћа, вина, смокве, кудеље, памука, уљарице, шећерне репе, детелине итд.

Сточарство и ветеринарство

Од најважнијих грана сточарства наше коњарство било је у тешкој ситуацији јер су пре неколико година цене коњима биле пале на најнижи ниво и одгајивачи су почели сасвим да губе интерес за коње. Прилике су се и овде знатно поправиле и за коњарство показује се опет интересовање. Последица овога је велика тражња добрих приплодних грла. Водећи рачуна о овоме, у новом предлогу буџета су затно појачана средства за коњарство. Ми имамо великих могућности за унапређење коњарства нарочито у погледу производње доброг јахаћег коња коме ће се обратити нарочита пажња.

У говедарству прилике су повољне и рад на унапређивању ове гране сточарства развија се нормално. У току ове године довршене су припреме око увођења у живот „Југословенског Херд-Бук"-а, централне земаљске порекло-писне књиге за наша говеда. Ова је прва наша земаљска књига ове врсте.

У току ове године стали су на снагу бановински правилници о сточним фондовима у које улази један део прихода од сточних путница (пасоша). Тако ће се бановинама обезбедити извесни стални приходи за унапређење сточарства што ће у извесној мери накнадити слаба буџетска средства бановина.

Као што „Призад" од својих прихода одваја известан део за унапређење појединих грана пољопривреде чије производе он откупљује, тако исто и Завод за унапређење спољне трговине даје извесна средства за унапређење појединих грана сточарства.

Сточне заразне и инвазионе болести су у току ове буџетске године владале, углавном, у умереном обиму, и поред доста скромних средстава сузбијане су успешно и брзо. Агилност ветеринарске струке је била нарочито упућена у правцу сузбијања свињске куге и сакагије. Сузбијање свињске куге, које је недавно претстављало један тежак проблем могло је да се успешно врши благодарећи новим тековинама ветеринарске науке и примени заштитног цепљења. Потешкоће у овоме правцу постоје једино у томе, што су цене цепива за наше прилике још доста високе и за малога сточара теже подношљиве. Ради тога сам у више махова интервенисао у правцу нивелисања цена за цепива против свињске куге, која производе приватни заводи, а сем тога сам пружио средства за бесплатно цепљење свиња сиромашнијих сточара. Цепива за заштиту против других сточних болести иначе производе и дају по цени производње наши државни заводи: Бактериолошки завод у Крижевцима и Ветеринарска експериментална станица у Загребу. Ова станица производи и лек против метиљавости, па га даје за веома ниске цене, што је од велике важности с обзиром на мах који ова болест узима у влажним годинама, нарочито у водоплавним пределима. Оба завода, сем тога, производе једнократ

Министар г. Станковић о враћању земљорадничког кредита и ликвидацији аграрне реформе

ну вакцину против прострела, која нам даје могућности да са мало трошкова заштитимо стоку од ове опасне болести или да је брзо угушимо кад се у неком крају појави.

Врши се планско сузбијање сакагије, која претставља бич нашег народног коњарства. Но, плански рад повлачи за собом веће трошкове, нарочито ради исплате отштете за убијена грла и уништене предмете. Због тога је у предлогу буџета за идућу годину код партије 778-2 предвиђен нарочити кредит од 3 милиона динара.

С обзиром на велике успехе сузбијања овчијих богиња сензибилизованом лимфом коју производи Ветеринарска експериментална станица подручног ми Министарства, поставили смо нове, модерније, основне за примену мера у борби против ове заразе и у том правцу донет је нови правилник, којим су привредницима дате многе олакшице.

Г. Министар је, затим, изложио рад ветеринарских установа.

Да би ветеринарство у пуној мери одговорило своме задатку, продужио је Министар г. Станковић, израдио сам нацрт Закона о ветеринарској служби ,који се већ налази пред Економско-финансијским комитетом. Сматрам за потребу да подвучем да сам у овоме законском пројекту обратио и нарочиту пажњу на осигурање услова за рад ветеринара и ветеринарских установа тиме што ће се обезбедити средства за јевтино лечење и цепљење стоке.

Пољопривредна настава

Иако ми имамо свега 3 средње пољопривредне школе, свршени ученици ових школа налазе врло мало упослења. У државну и бановинску службу примају се највећим делом апсолвенти факултета који такође већ не могу сви наћи упослења. Једни и други траже само државну и бановинску службу, врло мало налази приватно запослење. Државна и бановинска служба све се више засићава и све више остаје незапослених. Како претстоји реформа народних школа отварањем продужних школа пољопривредног типа на селима, то ће се указати и потреба стручних наставника за ове школе. Кад се заврши ова реформа онда ће се указати и потреба реформе средњих пољопривредних школа. Ниже пољопривредне школе припадају бановинама и њихово уређење Министарство помаже по својим могућностима.

Обезбеђење усева

Једна веелика и важна новина, која се уводи у живот, је обавезно обезбеђење усева и плодова од града. Три бановине до сад су увеле ову новину: Савска, Приморска и Вардарска. На путу су и остале да уведу ово обезбеђење, и досад су потребне припреме учиниле још Дунавска и Дринска бановина.

Пољопривредне коморе

Друга важна новина: увођење у живот пољопривредних комора врши се у току ове године. Иако ове установе наилазе на тешкоће при свом оживљавању, ипак се можемо надати да ће се тешкоће савладати и да ће ове важне установе удовољити својим задацима који их очекују у спровођењу аграрне политике наше земље. Без непосредног учешћа самих пољопривредника у привредној политици ова политика неће никад имати чврсте основе.

Политички живот

Г. др. Мачек у — школским уџбеницима

У буџетској дебати говорио је и народни посланик г. Јосип Цветић из среза госпићког. Он је, између осталог, рекао:

„Г. др. Мачек је ушао и у школске уџбенике.

Потом г. Цветић цитира садржину читанке за четврти разред основних школа која је изишла у Загребу 1937 године. Ту књигу одобрио је Главни просветни савет 7 јула 1937. Ту су књигу уредили Чајковац, народни посланик др. Мачека, Владимир Назор, Стјепан Босанац и Стјепан Ратковић. У њој се налази и сељачки песник Павле Мишкина, Мачеков агитатор. Али то није све. У књизи се налази и огледно штиво, под којим је потписан г. др. Влатко Мачек. Ми морамо признати да он данас претставља извесно расположење, али као узорног писца, кога би требало унети у овакву једну збирку изабраних штива, ја мислим да га у њу не може уврстити ни Главни просветни савет.

Коњунктура тражи име г. др. Мачека и у нашим уџбеницима. Ја молим да се то не објави као напад на г. др. Мачека, јер он код тога није ништа крив, него као приговор нашој високој просветној институцији. Јер никакви научни, педагошки нити дидактични разлози нису тражилиј да се објави штиво др. Мачека, које је прештампано из „Јутарњег листа", него коњунктура ове књиге и појединаца."

Приликом подношења свог експозеа Министар просвете г. Димитрије Магарашевић одговорио је на ове примедбе г. Цветића. Министар је том приликом рекао:

„Посланик г. Цветић инкриминисао је нарочито једну читанку професора Чајковца и осталих педагошких стручњака и јавних радника. Инкриминисао је због тога што је у њу унесено једно штиво из говора претседника ХСС г. др. Мачека. Ја господо, читајући то штиво, нисам могао наћи ништа нарочито што би могло бити инкриминисано осим самог тог потписа. Начелно ја се слажем са г. Цветићем да се у читанке за школе не уносе политички чланци, макар и не били чисто политички, него или социјално или економско-политички. Јер ако би се тако радило иза чланка г. др. Мачека могао би доћи неки чланак других политичара. А ти чланци не спадају у школске књиге. Зато изјављујем да то више нећу трпети и да у другом издању те читанке тога неће бити."

ДВА АВГУСТА

До скора је заступао г. др. Мачека на суботичким и сомборским шокачко-буњевачким прелима г. др. Иван Пернар и ми смо добијали из тих места протесте, што г. др. Мачек шаље у ове крајеве човека, који не зна ни основне појмове о Христовости и који лупета као циркуски „думсравгуст" у својим говорима. Сличне протесте је морао добити и г. др. Мачек, када је заменио неозбиљног „августа" са правим својим доглавником, правим Августом, по народној милошти званим Гуштом. Г. Август Кошутић је пристојан човек, само изгледа да је он не само слаб инжињер него и слаб историчар, када говори о историској улози Хрвата у Бачкој. Као озбиљан човек и свестан високог мандата, који му је поверио фирер и президент г. Мачек, он је одао признање Буњевцима, Шокцима, Немцима и Србима као мирољубивом и радном свету, који пријатељски живе заједно на благословеном тлу Бачке. И то му је и једина стварна констатација, али то није заслуга вођства ХСС, јер је то пријатељство старијег датума и из времена када се г. Август и његов шеф нису ни родили.

Ликвидација земљорадничких дугова

Примена Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова иде нормалним током. Пошто одредбе Уредбе нису могле да обухвате све нијансе огромног броја дужничких односа, било је у много случајева потребно да се аутентичним тумачењима појединих прописа Уредбе објасне разни односи односно да се обухвате разни непредвиђени односи. Показало се, међутим, да ни аутентична тумачења нису довољна, па је било потребно да се Уредба измени и допуни новим прописима, који у суштини не дирају постављене принципе, већ само решавају непредвиђене а праведне односе и олакшавају техничко спровођење Уредбе. Нова Уредба о овим изменама и допунама примљена је у Министарском савету крајем децембра 1937.

Привилегованој аграрној банци пријавили су новчани заводи и задружне установе у свему око 654.000 дужника са укупно 2.745,000.000 динара свога потраживања. Кад се уважи да држава има да допринесе за покриће земљорадничких дугова један знатан део, а исто тако један део саме установе и задруге, онда се тек види колико је садашња Влада учинила да помогне земљорадницима и да са њих скине део терета.

Санирање задругарства

Настављене су мере за санирање задружних установа у смислу прописа Уредбе о заштити земљорадничких кредитних задруга и њихових савеза. Посебном Уредбом извршена је санација Земљорадничке задруге за осигурање у Земуну и ускоро ће са ње бити скинут стечај. Још два савеза замолила су заштиту и то Звеза словенских задруга у Љубљани и Задружни савез у Сплиту, а у току је и решење молбе за заштиту Савеза српских земљорадничких задруга у Сарајеву.

Рок за подношење молби задруга и савеза за одобрење заштите, који је истекао 23 новембра 1937 год. продужен је најпре до 23 фебруара 1938 год., а затим ових дана поново до 23 августа о. г. Ово продужење рока било је оправдано с обзиром на то да су задруге и савези своја потраживања према земљорадницима морали уступити Привилегованој аграрној банци, а тиме су многе од тих установа дошле у тежи положај и морају да траже заштиту.

Законодавни рад

Недавно је донесена и Уредба о ликвидацији комасационих дугова на подручју комасационих поверенства прво гстепена у Вуковару и Осеку. Овом Уредбом коначно је скинуто с дневног реда питање дугова земљорадника — комасационих учесника које се повлачило неких 5 година.

На законодавном пољу ради се и даље као раније. У прошлој години кроз овај дом прошла су два закона из ресора пољопривреде: Закон о привредним задругама и Закон о слатководном рибарству. Ови су закони већ стали на снагу пошто су били примљени и у Сенату. За ову сесију припремљена су 4 нова законска предлога: добровољачки закон, којим има да се ликвидира добровољачко питање, затим закон о изменама и допунама у Закону о вину, закон о ветеринарској служби и закон о комасацији земљишта. Од ових законских предлога онај о вину већ је поднет Народној скупштини, а остали предлози расправљају се у Привредно-финансијском комитету министара. Осим ових законских предлога делом донет је, а делом је припремљен и већи број уредаба и правилника.

(Наставак на петој страни)

Заједничка будућност Југословена

2

А шта предлаже Југословенски културни клуб? Као што смо видели, он одлучно наглашава преку потребу да се већ сада, на самом почетку нашег заједничког државног и народног живота, поведе озбиљног рачуна о томе да код целокупног нашег југословенског народа дође до израза и наша заједничка, општа југословенска култура. Са оне врло знатне и широке основе коју чини наша заједничка, из прошлих векова наслеђена, етничка (национална) култура треба сада поћи даље и ту основу још више проширити и усавршити и поступно радити у том правцу проширивања и усавршавања све даље, тако да се цео наш југословенски народ постепено и неосетно, а ипак у сразмерно скором времену, повеже јасно израженим духовним везама које ће чинити његову општу југословенску културу. Те ће духовне везе створити од народа три племена свесну и једним духом прожету, југословенску націју, која ће у југословенској држави гледати право уточиште свога народног живота и напретка у једину залогу за одржање свога народног бића.

Место да се она основна духовна заједница наша три племена разбије на три засебне племенске целине које би се у свом даљем развитку суверњиво чувале једна од друге и скоро непријатељски гледале једна од друге и скоро непријатељски гледале једна на другу, има се по замисли Југословенског културног клуба, напротив, баш у потпуности одржати та наша основна духовна заједница и од ње ваља поћи у даљем развитку опште југословенске културе, и тај развитак, као што је речено, у ствари не би био ништа друго него само проширавање, допуњавање и појачавање те веома драгоцене опште тековине, наслеђене од наших предака.

Место да се после ко зна колико времена засебног стварања и развијања посебних култура, српске, хрватске и словеначке, приђе некој врло сумњивој и магловитој „синтези“ тих већ оштро одвојених култура, Југословенски културни клуб особито истиче да је преко потребно одмах сада приступити врло марљиво ситематском раду на поменутом допуњавању и јачању наше опште југословенске културе.

Који је пут, дакле, природнији, па зато и лакши и за нашу заједничку будућност кориснији, то је зацело из овог што смо досад казали толико јасно, да никакво даље расправљање о том није потребно.

*

Идеја о потреби југословенског уједињења, која се у првим десетинама 19 века родила међу Хрватима и којој су у току 19 века били главни претставници Хрвати, имала је само делимичне успехе. Два су главна успеха била у томе што је изведено изједначење Хрвата са Србима по књижевном језику и што се и код Срба и код Словенаца почело јављати живље интересовање за ту велику идеју. Срби су све до пред крај 19 века били већином одлучни противници ове идеје, јер су у њој гледали опасног супарника њиховој вековној мисли о обнављању великог Душанова царства. Зато је она за цело време 19 века у политичком погледу имала сасвим скромну улогу. Али кад су на почетку 20 века Срби примили ову идеју у целини и постали њеним главним претставницима и кад су је затим истакли као идеју водиљу своје државне и националне политике, настао је веома знатан преокрет. Њима су одмах пришла и друга два југословенска племена и у борби против моћне аустроугарске царевине извојевано је ослобођење и уједињење без мало целог југословенског народа. То је заиста и мао да буде прави и природан пут којим се могло доћи до успешног извођења овог великог и знаменитог дела, јер су Срби највеће и, по своме географском положају средишно, јужнословенско племе, прекаљено својим устанцима и ратовима за ослобођење, поред тога и са доста стеченог искуства у стварању и уређивању самосталне народне државе.

Али кад нам је свима добро познато да је тако било и да је само тако могло и морало бити, свима се нама тако могло и морало бити, свима се нама одмах намеће и питање: А да ли сме српско племе у овој нашој држави напуштати улогу коју је услед самих прилика било дужно узети на себе, улогу првог претставника идеје о уједињењу свих југословенских (и затим јужнословенских) племена? Да ли смеју Срби ма на који начин давати рђаве примере племенске тесногрудости и гледања само својих чисто „српских“ интереса? Зар неће на пример ово истицање саме „српске“ културе само појачати и дати пуно оправдање ограђивању и „хрватске“ и „словеначке“ културе и, штавише, њихове племенске посебности уопште?

Изван сваке је сумње да је српско племе, кад је већ узело на себе поменуту улогу и кад је она довела до резултата који су од неизмерног значаја, дужно да на том мучном путу продужи и истраје. Ми, Срби, а са нама заједно и сви остали Југословени који су се ма у ком виду борили и страдали за југословенско јединство, не смемо ни за тренутак заборавити да смо ми поколење које је учинило прегнућа и извршило дела каква нису учињена и нису извршена откад постоји наш народ и да смо баш зато дужни да пред целим Светом покажемо да смо заиста и достојни те-ковина које смо задобили. Ми морамо, особито баш и због тога, што смо спремајући и изводећи велико дело народног ослобођења и уједињења стекли велико искуство, учинити још и нове изванредне напоре који су веома потребни да се укажу путеви којима се има развијати свеколики наш будући народни и државни живот. Ми смо дужни са највећим самопрегоревањем, и макар и по цену веома тешких жртава, ких жртава, обезбедити за сва времена своје велико длео, тј. ударити чврсте темеље будућности нашег народа и државе. Јединство нашег народа и државе, које су проповедали највећи синови и најсветлији умови нашег народа неће бити довршено, ако ми не будемо учинили са своје стране све што треба да га обезбедимо.

Али само онда ако ми, и после огромних жртава које смо поднели, наставимо да налажемо себи нове жртве и напора, ради општег добра, имамо пуно право тражити и од оних Југословена који нису толике жртве поднели, да жртвују и они са своје стране што се може више за нашу заједничку будућност. Не може се ослобођење и уједињење и стварање заједничке државе од више племена једног народа постићи само жртвама једног дела тога народа: морају и сви други народни делови принети своје дарове на олтар наше заједничке слободе. И примери стварања свих великих народа на свету о томе јасно сведоче. Ако међу нама има и таквих појединаца или група које мисле да друга племена нису дужна ништа од својих посебнигх тековина жртвовати ради стварања државне и културне заједнице са нама осталим Југословенима, ми не смемо да их узмицањем од наших гледушта подржимо у тој заблуди и морамо их што пре извести на прави пут. Никакве препреке и никакви обзири не смеју нас на том путу зауставити: све се мора потчинити и жртвоати великим идеалима наших поколења који су им стално лебдели пред очима кад су на својим пољима излагала и полагала своје животе за њих и пролазила мученичким путевима Арбаније и изгнанства.

Ако би се, можда, оснивање Српског културног клуба хтело правдати аргументом да је култура српског племена или српско племе уопште у каквој било опасности од неких туђих утиацја, такав се изговор не би могао никако примити. Не видимо ни по чему да каква опасност прети култури српског племена у овој нашој држави. Ко је тај ко може Србину у Југославији отети његово српско име, његову светињу крсно име, његове манастире и цркве и друге историске споменике, његов језик и његове азбуке његове разне врсте куће и ношње, његов начин живота и рада итд? Или ко има намеру или жељу да му то све одузме? Или да му одузме ма који део од тих његових вековних тековина? Као што никс нема намеру, и не сме да је има да било шта од тога отме Хрвату или Словенцу.

Уосталом, ако би се можда нашло да су неки од ивичних делова српског племена заиста у каквој било опасности или у незгодном положају, њихова би се заштита несумњиво могла извести на неки друкчији начин него што је ово и сувише развикано истицање одбране „српске културе“ уопште. Постоје разна српска покрајинска удружења, а где можда не постоје требало би их створити, па би се зацело нашло и начина да им се извођење њихова задатка и омогући.

—o—

Siera радио апарат пружа једнако добар пријем на свима таласним дужинама. Продаје и на отплату „Лукс“ РАДИО, Марко Дослер, Нови Сад, Краља Александра 24.

Репертоар позоришта

У Суботици:

Субота: 5 марта — „Делила“ од Ф. Молнара.

У Крагујевцу:

Субота: 5 марта — „Из љубави недовољно“ од Л. Буш-Фекете.

Новосадске биографије

Нико није тако срећан као Новосађани!

Сада добијају нешто што нема ни једна наша варош у Југославији, нити је икад имала, а то су „Новосадске Биографије“, од којих је изишла већ трећа подебела свеска и треба да изиђе и четврта.

Ту су описане новосадске варошке породице, занатлиске, трговачке, чиновничке и учене господе од 200 година, почев од онога доба, кад је Нови Сад био још граничарски „шанац“ па све до наших дана.

Те је биографије истражио, покупио саставио и написао г. професор Васа Стајић, који је тиме стекао неумрле заслуге за целу Војводину и специјално за Нови Сад.

Ја сам од 1867—1876 био ђак у Новом Саду па сам из оног омладинског доба познавао или бар по имену знао многе породице новосадске и многе знамените Новосађане.

Желећи да што више дознам о тим породицама и њиховим претцима, и да боље познам живот старих Новосађана и најстаријих, ја сам више пута прелиставао и превртао те „Биографије“ и морам признати, да сам уживао и да сам се сваком приликом чудио великом стрпљењу и великој вештини г. проф. Стајића који је те биографије саставио.

Замислите само колико труда треба да човек прврне архиву великог града од 200 година, да сва акта прочита и проучи, па да онда оспише све што је знаменито и све што вреди репродуцирати и објавити и другима.

Морамо се чудити и великој меморији г. проф. Стајића, кад је на основу тих силних појединачних података, тражио везу између појединих породица новосадских. То су досељавања и одселавања, женидбе и удаје, рођаји и умирања, заједнички рад, течевина, куповина, деоба имања, наследства и продавања имања, препирке, свађе, тужбе, казни итд. итд.

Сваки од нас мора се чудити и завидити вештини и укусу г. проф. Стајића, да не донесе све и ма шта; па да изостави оно што није важно и што се не мора знати, а да донесе оно што је карактеристично и важно, за оно доба у коме се догађа и за оне људе и прилике у Новом Саду.

Мени је на неколико места било мало чудно што доноси кадгод незнат не ситнице које не изгледају баш важне за Нови Сад и за фамилију о којој расправља. Но одмах сам видео да су баш и те ситнице занимљиве и важне.

Г. Стајић не води нас само пијацом и улицом да нам покаже прстом ево ово је била кућа тог и тога, а ово дућан некога другога. Он нас уведе у дућан па видимо све шта је било у дућану; шта се онда продавало. Он нас одведе и у породицу па се тамо упознамо са интимним животом новосадских породица, видимо намештај и уређај у кући, дознамо пошто се куповао и продавао ланац земље у Бачкој, виноград на сремској страни, и дознамо свађе, расправе, тужбе због наследства итд.

Г. проф. Стајић је са тим биографијама створио нешто сасвим ново, што до сад код нас није никад нико ни покушао да учини. Већ због те оригиналне идеје заслужио је г. Стајић, да му се до земље поклонимо и признамо оригиналитет и приоритет.

Г. проф. Стајић заслужио је да га град Нови Сад сад приликом његове 60-годишњице, одликује титулом пачасног грађанина новосадског, јер је Новом Саду дао оно што наша ни једна друга варош нема и можда неће никад ни имати!

Само се по себи разуме да град Нови Сад све те „Новосадске Биографије“ треба о своме трошку да штампа и изда, а исто тако из признања да одреди писцу бар неку награду, јер труд му не може исплатити. То је био рад од неколико година!

Др. Радивој Симоновић

Данашњи програми у биоскопим?

APOLLO

5-7-9 час

САН и ЈАВА

„ШИШ МИШ"

Лида Барова, Ханс Зенкер, Георг Александер и Ханс Мозер

ODEON

5-7-9 час

Само 2 дана

Први велики тонфилм о чудесном животу и божанској смрти

Св. Терезије од малог Исуса

URANIA

5-7.15-9.15 час

ПРЕМИЈЕРА нашег великог покладног програма

Три луда дана

Паул Хајдеман, и Паул Хенкелс

РЕКС

5-7-9.15 час

КАМИЛА ХОРН

у филму

Конфликт

Сукоб између осечке општине и руских избеглица

Осек, 4 марта. — Последња седница Градског већа у Осеку донела је закључак, да уклони све бараке код Леваонице железа у којој су били настањени све сами руски избеглице. У вези са овом присилном селидбом Руса из једног у други крај града посетила је пре два дана једна делегација вршиоца дужности претседника осечке општине г. Јована Божића и изложила му велике материјалне жртве које ће морати да претрпе Руси — емигранти овом селидбом својих барака. По речима претставника руских избеглица ова селидба ће стајати најмање 50.000 динара. Пошто о некаквом повлачењу поменуте одлуке осечке општине не може бити ни говора, г. др. Божић је упозорио Русе настањене, у Осеку да у што скоријем времену испразне терен, како не би настале неке компликације. На крају је учињен апел на осечку општину, да бар материјално потпомогне Русе при преносу својих барака у нову насеобину колонију — Индустриску четврт. Одлука осечке општине примљена је са великим негодовањем у кругу руских избеглица. *(Дан)*

—o—

Ауто прегазио напитог ужара

Јуче после подне око 6 часова дошло је до тешке саобраћајне несреће у Темсринској улици. Теретни ауто број 21 налетео је на Васу Мулића, ужара, 38 година старог. Васа је остао са избијеним зубима и теш ким повредама, лежећи на друму. Мало доцније пренет је у Државну болницу.

Поведена истрага утврдила је, да је Васа био у напитом стању.

Обнова земљорадничког кредита

(Наставак са треће стране)

Господо народни посланици. Има један важан проблем који стално обузима нашу пажњу. Ја ћу вам тај проблем овога пута изнети, јер он треба да буде обухваћен и унет у општи привредни програм ове Владе. То је питање обнове земљорадничког кредита. Ви ћете одмах схватити важност овога питања, која је увећана ликвидацијом земљорадничких дугова, а акутност овога питања стицајем прилика је појачана. Ми смо затворили питање земљорадничких дугова али нам је остало отворено питање обнове земљорадничког кредита. Кредитна способност земљорадника знатно је редуцирана за дужи низ година. Ту треба нешто да се учини.

После горког искуства са задуживањем и после смањења кредитне способности земљорадника питање обнове сељачког кредита тешко је данас правилно поставити. Ја ћу ово ипак покушати да учиним. Ако расмотримо разне облике сељачког кредита ми ћемо наћи да има и таквих облика који не претстављају опасност ни за дужника ни за веровника. То је, господо, ломбардни кредит, то су позајмице на залогу готових производа, намењених продаји. Нема стварних сметњи за развијање кредита ове врсте. Али зато има знатних формалних сметњи, које се састоје у обезбеђењу да ће после продаје производа веровник бити одмах намирен. Ову гарантију дају, према схватању пословног света, само јавна складишта. Признајемо одмах да ће се овим путем питање ломбардног кредита тешко и споро решити. Ми морамо тражити неки други пут којим би се ово питање решило брже и на једној широј основи.

Други кредит, чије развиће бих ја препоручио, јесте мелиорациони, трећи је комасациони кредит. Ова два кредита служе за олакшање и убрзање мелиорације и комасације земљишта. И ово су, како се види, као и онај први веома корисни кредити и од општег значаја којима треба поклонити највећу пажњу. Како су и ломбардни кредити остварљиви само путем произвођачког задругарства, а и мелиорације и комасације су акције које имају колективни карактер, то се све ове три врсте кредита могу означити колективним кредитима. Што се пак тиче индивидуалних кредита они могу да се развијају на широј основи само путем кредитних задругарстава и задружне банке која има да се оснује као и путем Аграрне банке. Ово не искључује да Аграрна банка учествује и у остваривању и првих трију врста кредита.

Аграрна реформа

У погледу извођења аграрне реформе част ми је изложити вам следеће:

У току ове буџетске године настављени су интензивни радови око ликвидације аграрне реформе на великим поседима у северним крајевима. Углавном, завршени су сви технички радови на терену око измере и нове парцелације земљишта и саставлени елерати за доношење експропорцијационих одлука. Мањи део тих радова налази се још у току код приватних геометара-предузимача, јер су се појавиле разне потешкоће и запреке чисто техничког карактера, које траже много времена и детаљног рада за окончање.

Но поред свих тешкоћа ове врсте у току ове буџетске године донете су закључно са 31 децембром 1937 године експропријационе одлуке у површини од 121.701 кат јутро а по § 36 Закона ликвидирана је у томе времену површина од 23.199 јутара.

Према томе до 31 децембра 1937 године, а са ликвидацијом из ранијег времена, експроприсана је укупна површина од 226.703 кат. јутра, а по § 36 Закона ликвидирана је укупна површина од 95.209 кат. јутара, што значи да је до 31 децембра пр. г. проведена ликвидација за укупну површину од 321.912 кат. јутара.

Према статистичким подацима остаје у северним крајевима за ликвидацију још површина од око 311.950 кат. јутара, односно 49,21 од сто од укупне површине одређене за експропријацију.

Резултати у току ове буџетске године нису онакви какви су се очекивали, ради тога што су надлежне комисије за ликвидацију аграрне реформе велики део свога персонала морале да употребе за свршавање оних послова, које би иначе требало да раде земљишнокњижни судови, а које надлежни судови не могу да свршавају у недостатку персонала као и због њихових редовних послова. Па, ипак, и поред овог помоћног рада велики број експропријационих одлука који је судовима предат до сада није у земљишним књигама могао бити проведен.

Користећи се досадашњим стеченим искуством и проведеном организацијом рада ипак се убудуће очекују бољи резултати и надати се је, да ће се овај огроман посао дефинитивно окончати са завршетком 1939 године.

Досада је у северним крајевима добило земљиште око 220.000 аграрних субјеката, од којих су 19.100 добровољци. У северним крајевима подигнуто је 21.704 куће и 16.025 господарских зграда, затим 81 школа, 14 цркава и 40 општинских зграда. Из недостатка расположивих површина за деобу, даља колонизација морала је бити још пре 5 година обустављена па је тако обустављена и деоба земље добровољцима.

У току 1937 год. примљено је 385 нових и исправних добровољачких молби за доделу земље, што са молбама из ранијих година чини замашан број од 7744, од којих су 1619 молбе добровољаца — усташа. Но претпоставља се да ће се и овај број, када Министарство војске и морнарице, на основу Правилника за извршење Закона о добровољцима, буде завршило рад на провери и издавању добровољачких уверења, повећати за око 2000, те ће тако бити око 10.000 добровољаца, којима треба доделити аграрну земљу. За ову сврху Министарство пољопривреде не располаже ни изблиза довољном количином расположивог земљишта, па је припремљен због тога законски пројект по коме би се уместо земље имало да да добровољцима — борцима по номиналних 50.000, а неборцима по номиналних 30.000 динара у 4 од сто државом гарантованим обвезницама Привилеговане аграрне банке. Ако се добровољачко питање било из кога разлога не би могло законом решити тражићу једним амандманом овлашћење у Финансиском закону да се ово питање може решити уредбеним путем.

Затим је Министар г. Станковић изложио детаљно резултате аграрне реформе у Јужној Србији, Босни, Херцеговини и Далмацији.

— Да би олакшала положај аграрних интересената и омогућила им да се привредно ојачају Краљевска влада бави се мишљењу да евентуално већ сада у новом финансиском закону затражи овлашћење да аграрни интересенти могу своје отплате за добијену земљу плаћати у аграрним обвезницама. Како се аграрне обвезнице могу набавити по цени која се креће од 50—60 од сто од номинале, а годишње отплате за земљу би се плаћале по номинали, то ће се свим обавезе аграрних интересената смањити за толико колико ове обвезнице буду јевтиније од њихове номинале. Затим постоји намера да се затражи још једно овлашћење на основу кога би се аграрним интересентима олакшали порески терети за земље које су добили путем аграрне реформе.

Осврт на рачунски део буџета пољопривреде

У рачунском делу буџет пољопривреде је повећан за укупно динара 16,500.000. Од овога треба најпре одбити 1.500.000 динара на најновије повећање принадлежности чиновника и службеника те тако повећање износи стварно око 15,000.000 динара. Од 110,000.000 динара у овој години повећан је тако буџет пољопривреде на 125,000.000 динара. Како је предлог државног буџета повећан (без повећања принадлежности) за више од 1 милијарду 200 милиона динара према садашњем буџету, од овога повећања пољопривреда је добила, како се види, тек нешто више од 1 од сто.

У личном делу буџета има 41 ново место, и то 11 нових ветеринара са којима ће моћи да се попуне сви срезови, а 30 места је предвиђено за нове установе које су подигнуте и уређују се. Од повећања на материјалне расходе 300.000 динара је за сточне селекциске станице; за унапређење коњарства путем субвенционисања приватних пастува, чиме ће се број приплодних грла знатно повећати, предвиђен је нов кредит од 3,000.000 динара; за сузбијање сточних зараза 3,000.000 динара; расход Класне лутрије повећан је за 6,300.000 динара због предвиђеног исто толиког повећања прихода; од овога повећаног расхода 4 милиона динара иде у Фонд за помагање задругарства према новом Задружном закону; за банске управе повећани су расходи са 700.000 динара и исто толико повећани су расходи у Државној пољопривредној заклади.

Тражење ванбуџетских средстава

За акције већег замаха буџет пољопривреде је преслаб. У накнаду за мало повећање буџета има места нади да ћемо у овој години, предусретљивошћу Господина Министра финансија, остварити ванбуџетска средства за подизање првих силоса. Осим тога за развијање појединих пољопривредних грана постоје засебни приходи односно фондови који су намењени за њихово унапређивање и многе гране имају већ обезбеђене такве приходе. Може се лако разумети да многостране и обимне акције које се развијају у правцу унапређења пољопривреде не би биле могућне кад би ресор пољопривреде био упућен само на слаба буџетска средства, — завршио је Министар г. Станковић.

Укидање баријера на границама бановина и општина

Београд, 4 марта. — У току буџетске године многе дажбине самоуправне, које су кочиле привредни живот и стварале баријере на границама бановина и општина, укинуте су, а многе ће се ускоро укинути. Министар финансија одобравао је одувек завођење других дажбина за предмете мање осетљиве за привреду и са умереним стопама.

—o—

Скупштина Удружења трговаца за Барању

Бели Манастир, 4 марта. — У хотелу „Европа“ одржана је јуче скупштина Удружења трговаца за Барању. Скупштини су присуствовали око 60 барањских трговаца, из разних места. Примљени су сви извештаји о раду управе у прошлој години, затим овогодишњи буџет удружења, који износи 15.000 динара. Сем тога једногласно је прихваћен предлог осечке Трговинско-индустриске коморе о оснивању једне задруге за социално осигурање трговаца. После тога дата је старој управи разрешница и изабрана нова: за претседника г. Стојан Игњатић, трговац из Белог Манастира, за потпретседнике гг. Душан Хорзат из Брањиног Врха и Ернест Франк из Чеминца, за секретара г. Вјекослав Коларић и за благајника г. Ловро Шпенглер.

Југославији је потребно још више аутомобила

Берлин, 4 марта. — „Берлинер Тагеблат“ доноси допис из Загреба, у коме се наводи да је хитно потребно да се обнови аутомобилски парк Југославије.

Дописник истиче, да је, с обзиром на број кола у суседним државама, Аустрији, Мађарској, Румунији и Грчкој, Југославији потребно најмање још 30.000 аутомобила, ако жели да се изједначи са просечним бројем аутомобила у поменутим суседним државама. Дописник подвлачи, да је Немачка главни лиферант аутомобила за Југославију.

Роман „Дана“

Шпијунка Хуанита

Педро Гомез (6)

Лоренцо је послушно све испричао. Марио је претерао са Андреом. Сувише га је мучио. Просто га је на терао на самоубиство. Лоренцо је намерно овако испричао ствар. Мало је и претеривао, али је знао да ће му то донети користи. Сад се пружа прилика да аванзује, да постане нешто више, да има већи приход!

Уриго се угризао за усне.

— Хм! Претерао је. Морао је, платили су га. Дали су му новац да убије Андреу, пре него што би овај проговорио и признао све. Да, да. То је тако и сад сам опет изгубио једног оданог човека.

Уриго је ставио руку на Лоренцово раме и упитао:

— Откада радиш под Мариевом управом?

Лоренцово око одаје да већ давно ради и да му је то досадило. Волео би да постане неки командант. Да замени Мариа.

— Знаш, сењоре откада. Откако су биле завршене борбе. Био сам и у служби Онтарија, — одговорио је Лоренцо.

Уриго је био добар психолог и умео је да погађа мисли других људи. Са Лоренцом је морао говорити тихо. Скоро је шапутао. Али то је опет и Лоренце разумео. Говорио му је поглед. Марио већ сутра неће постојати! Истаћи ћемо му црну заставу. То му је казао страшни лик Уригов.

— Али не пре него сутра ујутру! — додао је Уриго.

— Сасвим тако, сењоре. Не брините ништа — задовољио се осмехивао Лоренцо.

Лоренцо је отишао. Уриго је погледао за њим. Овако је у реду. Марио ће обрачунати са тамничким стражарем, а Лоренцо са Марием... Наћи ће се неко ко ће и Лоренца удесити и тако ће цела стара гарнитура нестати. Ваљда ће се наћи нека нова, способнија.

Треба чистити! Ови су већ били сумњиви. Треба нове гладне, одрпане сараднике ангажовати, који ће бити понизни као црви.

Сан Антонио изгледа да се мало смирио. Нема толике ларме више. Изгледа да ће се све срећно свршити... Тако се бар чини моћном Уригу.

*

Из претсобља се чуло неко комешање и ларма. Неки крештави глас је викао:

— Пусти ме код Урига! Пусти ме, јер ћу ти ископати очи! Ја морам одмах ући код њега.

Уриго није хтео да чује ову вику и крештање. То није сада важно. Сигурно неко тражи свога рођака кога су полицајци одвели у затвор... Али, како се ова вика у претсобљу није дуго стишала, отворио је врата... Једна старија жена борила се очајно са полицајцем који је чувао ту стражу. На лицу је имала хиљаду бора и личила је на праву вештицу. Она је и даље крештала:

— Сењоре Уриго, Уриго! Морам с тобом да разговарам одмах! Важно. Хитно. Пусти ме да изађем пред тебе!

Уриго је дао знак да пусти стару жену у собу. Можда ипак зна нешто важно. Такве старе бабетине имају добар нос и сазнају често ствари које ни највештији шпијун не може да сазна.

За старицом су се затворила врата. И сада се десило нешто необично. Она се завалила у једну кожну фотељу, снажним покретом руке збацила са главе мараму, почела нешто да барата по лицу и многобројне боре ишчезле су изненадно. Баба се претворила у сасвим младо створење.

Она се дуго смејала и тресла од смеха, а затим је рекла:

— Сењоре, Уриго, повереник број 36 се јавља!

Уриго је запањен. Смејао би се, а и бесан је. Пред њим је сада стајала Хуанита. Повереник број 36 под којим се псеудонимом извршила своје деликатне и тајанствене мисије. То је била највештија шпијунка у Мексику. Била је раније и војник. У мушком оделу је учествовала у свима револуционарним борбама у земљи. Увек је била у првим линијама. Косу је везивала широком траком и вероватно је неки сликар по њој насликао портре „Ратоборне жене“ који се чува у народном музеју. То је срчана и храбра жена. Као прави мушкарац. Ничим се не може освојити. Ни на који начин се њој не може приближити. Неподмитљива је. За време великих борби породила се на ратишту и чим је оздравила однела је дете код једне индијанске породице и продужила да учествује у крвавим борбама.

За дете се није ни бринула више. Можда је тај малишан у међувремену умро... Али ко гледа на то? Отаџбина је важнија! Хуанита није могла да се бави таквим ситницама.

Тако су размишљали они који су себи ласкали да је добро познају. Али, Бог зна да ли је тако било?

Уриго се најзад умирио. Он је спреман да ту неслану шалу опрости Хуанити. Сео је поред ње. Понудио је дебелим смрдљивим цигаретама. И оне је запалио једну. Дим се колутао над њиховим главама и за неколико минута тишина је владала у соби.

А затим је Уриго почео да говори:

— Хуанита, мораш отићи што пре у Сан Салвадор. Мораш пронаћи гнездо наших противника. Мораш утврдити где је расадник контрареволуције.

Зими реому и бронхитис можете сигурно лечити у термалном (парном) одељењу Новосадског јодног купатила

Моле се ц. претплатници „ДАНА“ који нису извршили дужну претплату, да то изволе што пре учинити путем послатих чековних уплатница.

Уплатницу треба читко испунити из бр. 58.460 нашег чековног рачуна са назнаком да ли је нови или стари претплатник.

Уколико је који од цењ. претплатника изгубио уплатницу може је добити код саме поште уз цену од 2 пара.

Србобран и Србобранци

ПИШЕ: ТОША ИСКРУЉЕВ (29)

Други изданак Николе Кићанског је Данчика рођен 1846, а умро 1919 године. То је био врло имућан ратар са иметком од неких 500 јутара земље. Његов син је Гавра, 1871—1928, који је подигао углед куће. Вредан, поштен, озбиљан са својом супругом Катином, која је дипломирана учитељица, оставио је својој деци у наслеђе не само велико имање, него и многе врлине. Његов син Данчика један је од наших најугледнијих инжењера. Живи у Новом Саду где је и члан више индустриских предузећа. Паја је инжењер и угледан економ у Србобрану. Милан и Иван су, такође, врло угледни економи.

У Србобрану има још врло много Кићанских који славе св. Трифуна, али има их који славе и Ђурђевдан, св. Јована, св. Николу итд. У Чуругу има 14 породица Кићанских. У Бачком Градишту их, такође, има доста. Прелиставајући старе црквене књиге у Рићици из 1780 године наишао сам на много презимена Кићанских. Данас тамо нема ни једног. И они су без везе са овима у Србобрану.

*

Др. Јанко Шијачић је рођен 1889 у Србобрану. Матурирао је у Новом Саду, а медицинске науке завршио у Пешти. Као омладинац показивао је увек живо интересовање за национални живот у Мађарској. Лекарску праксу почео је у Србобрану, а 1920 године учествује као кандидат на посланичкој листи за новосадски округ. После оставке др. Миладина Свињарева, лекара и народног посланика 1922, уместо њега за посланика дође др. Јанко Шијачић, који је часно и поштено заступао интересе свога родног места и старобечејског среза. У парламенту је држао више пута говоре којима је сврћао пажњу на себе. Касније је примио место среског лекара у Бачкој Тополи где је и умро 25 децембра 1936 у великој материјалној оскудици. Био је скроз поштен и врло скроман. Тело му је сахрањено у Србобрану.

Породица Лећенски — Шијачић врлома је разграната у Србобрану. Презиме Лећенски добили су по месту Лећен које је порушено 1720 у Бајском трокуту, а становници су се распурили.

Из породице Шијачић истиче се Сима Шијачић, који је рођен 1858, а умро 1931. Он је оставио српској школи салаш са 14 ланаца земље. Из прихода од те земље одевају се сиромашна српска деца.

*

Српска читаоница је основана 1869. Пре рата она је врло лепо напредовала. Књижница је била пуна добрих књига. Све је то сачувано до данас. Омладина је готово отсустовала и зчитаонице и у њу су долазили само неки старци. Интересантно је да се на самој таваници књижнице налазила српска круна са словима СССС која постоји већ од пре рата. Мађари је нису дирали јер нису знали за њу.

Ову читаоницу је у ствари основао Лазар Кићански, свештеник, рођен 1841 у Србобрану, где је и умро 1901. Он је у своје време био један од најагилнијих Срба не само у Србобрану него и у околини. Кад се родио црногорски престолонаследник Данило 1801 Кићански је од стране Милетића одређен у име Војводине за ношење повојнице на Цетиње.

Кићански је у више махова биран за посланика српског народног црквеног сабора у Сремским Карловцима и као такав за члана саборског одбора. Учествовао је на народном конгресу Срба, Румуна и Чехословака у Мађарској 1895 у Будимпешти. Тамо су га послали војвођански политичари. Имао је великих заслуга око оснивања читаонице, паркирања црквене порте. Подигао је и шуму ван села, приређивао је летње забаве итд. У последње време ради се на томе да се ова шума, која је уништена, опет подигне.

Српска читаоница у Србобрану је из пажње према овом великом и заслужном сину нашег народа жнела његову велику слику у своју дворану и савила је на највидније место. Његов син Гојко данас је парох у Србобрану.

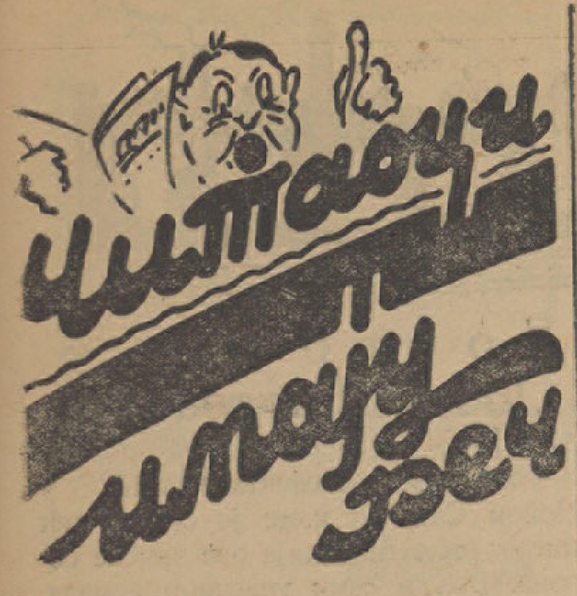

Да ли је Заштита интереса месара оправдана?

Читам у неким листовима, да ће општина повисити трошаринску стопу сировог меса и сувомеснате робе. То, бар се тако тврди, у циљу заштите интереса новосадских месара. То је све у реду и потребно је, да општина води паметну политику и да штити своје грађане. Али, изгледа, да општина у конкретном случају губи из вида интересе целокупног грађанства т. ј. потрошачке публике. У Новом Саду има око сто месара, а грађана има близу 70.000. Град штити 100 месара, а рачун тог заштићавања плаћају грађани, потрошачи меса.

Прошле године је општина повисила трошарину, а „заштићени месари", а конто тога, одмах су подигли цене меса и сувомеснате робе. Данашња скупоћа је неподношљива и то осећају у првом реду, они фамилијарни чиновници и остали чланови т. зв. „средњег сталежа", који од своје плате живе од првог до првог. На жалост нас нико не штити.

Нека град дозволи, што већу конкуренцију. Нека допушта да се месо у везе у Нови Сад без наплате трошарине, па ће се одмах видети, да ли је данашња превисока цена меса оправдана или не! Двадесет година уназад нисам чуо, да је један од наших месара пропао, него су сви добро ситуирани имућни људи. Вероватно због тога, што веома мало зарађују.

Треба да се поведе жива акција у правцу, да град омогући слободну конкуренцију, макар по цени, има мање трошарине да наплати, јер ће од тога имати велику корист: целина т. ј. градска потрошачка публика.

Нека град подигне трошарину на цилиндар (плаћа се пола динара по цилиндру) и на друге луксузне артикле, на парфем, руж и свиле, а не на животне намирнице.

Нека зна г. др. Бранко Илић, да ће он постати најпопуларнија личност у Новом Саду, ако буде спровео, да створи ред међу месарима и пекарима, који су у последње време искористити слабу контролу власти и претерано су подигли цене. А где то нису могли да учине, на пример, пекари, пеку мање лепиње и земичке.

Ж. Ј.-ић
државни чиновник

МАЛИ ОГЛАСИ

ТРАЖИМ ЗАЈАМ

на име камате дајем стан од собе, кухиње и шпајза у засебној згради са баштом. **Адреса у администрацији листа.** (538)

СПОРТ

У недељу 6 о. м. одржаће се у Новом Саду

утакмице у пинг-понгу за првенство Дунавске бановине

Као што смо већ јавили, у недељу 6 о. м., одржаће се у Новом Саду такмичења за првенство Дунавске бановине у столном тенису. Утакмице ће бити одржане у великој дворани хотела „Слобода", са почетком у 8 часова пре подне. Такмичење приређује скороосновани Новосадски табл-тенис потсавез. За ову значајну и занимљиву приредбу влада велико интересовање, што доказује и велики број пријављених играча, којих засада има око 120, и то из свих крајева наше државе. Међу пријављенима налазе се и имена најбољих играча Београда, Загреба, Суботице, Сомбора, Љубљане, Панчева и других места. Између осталих на утакмицама ће учествовати Петерфи (Београд), Космина (Љубљана), Штајн (Панчево), Маринко (Сомбор) Хершковић, Ратковић, Блајић, Мерксмајер (сви изз Загреба) и многи други. Између осталих дама, на утакмицама ће учествовати Лили Штајн, Рајсова из Београда, Кћирћански из Петровграда и друге.

Осим тога, на турниру узимају учешћа сви новосадски играчи у столном тенису почев од Мише Хазановића, Шосбергера, , Амбрустера, Мартиновића и Чорбе, па до најмлађих.

За ово такмичење Југословенски табл-тенис савез поклонио је један пехар за ону екипу која освоји момчадско првенство. Бивши првак г. Карло Клаубер дарова је, такође, један скупоцени пехар за мушки сингл. Победница у дамском такмичењу биће, такође, награђена пехаром. Улазнице, за цео дан такмичења стају 5 и 10 динара по особи.

Као што се види, на овим утакмицама учествоваће у недељу најбољи југословенски играчи у столном тенису. Биће то, уствари, велика репрезентативна ревија најбољих југословенских играча пинг-понга, која ће моћи да задовољи укус новосадске публике.

Утакмица између „Три звезде" и ССАК-а у Сенти

одлучиће питање првенства у прровинцији СНП-а

Игра се још у Старом Бечеју, Врббасу и Оцацима

Сомбор, 4 марта. — Недеља, 6 марта, донеће нам прве резултате првенствених утакмица Суботичког ногометног потсавеза. Првенство почиње. Дуга је била зима, па се и публика зажелела ногомета, тако да се прве утакмице очекују са нестрпљењем. Клубови су марљиво тренирали, форма играча је задовољавајућа, тако да већ прве игре обећавају велике борбе, па ни изненађења нису искључена.

У Сенти се састају:

Три Звезде (Апатин) - С. А. К.

Очекује се велика борба; изгледа да ће ова утакмица решити питање првака Дунавске групе. Оба тима су у доброј форми, судећи по задњим резултатима, тако да ће сусрет донети лепу и занимљиву борбу. Сак је у повољнијем положају, јер игра на свом терену. И поред тога нерешен резултат одговарао би односу снага.

У Врбасу се сусрећу:

Дулцис -- Југословен (Сента)

Југословени, који се тако несрећно борио у јесењем делу првенства, трудиће се свим силама да поправи свој положај на табели, али се ипак очекује победа Дулциса.

У Старом Бечеју играће:

Грађански - Спорт (Сомбор)

Спорт који је реорганизовао свој тим јесенас, и увео неколико младих играча, успео је да заузме пето место на табели. Тим Спорта налази се сада у доброј фформи, тако да Сомборци очекују повољан резултат овога сусрета у Бечеју.

Најзад, у Оцацима се састају:

Оцачки с. к. - Бајмочки а. к.

где победа домаћег тима није ниједног часа у питању, једино питање голдиференције остаје отворено.

С. Ст.

Југословен - Славија (Ст. Бечеј) 3:1 (2:1)

Утакмица за провинциски куп. Судија г. Тенкељ из Суботице. — Југословен, иако је победио свог противника са убедљивим резултатом, испада из даљег такмичења, јер је прошле недеље изгубио у Старом Бечеју са 4:1. Голдиференција је 5:4 за Славију.

В. Пакашки.

—о—

Нова управа осијечког куглашког клуба „Грађански"

Осек, 4 марта. — Одржана је главна годишња скупштина познатог осечког куглашког клуба Грађански. Сви извештаји о пословању примљени су једногласно, па је потом старој управи дата разрешница и изабрана нова у коју су ушли г. г. Адам Дидио, претседник, Јосип Зец, потпретседник, Иван Ајбергер, секретар, Иван Елер благајник, Марко Чанадић, управитељ клуба и Антун Веслер, капитен. Сем управе изабран је и цео управни и надзорни одбор.

СПОРТСКИ ЕПИГРАМИ

Спорт изнад свега...

„Зуб за зуб" — шта значи?
И „око за око"?
Наставник запита —
Бак мисли дубоко...

Одједном повиче
Одлучно, без зорта:
„Знам сад! То се тиче —
Боксерскога спорта!"

Аб.

Окружни суд Нови Сад
Посл. бр.: Пор. 3/38

ПРОГЛАС

О отварању поступка за поравнање

Окружни суд у Новом Саду као суд поравнања закључком својим од 21 фебруара 1938 год. број горњи на предлог дужника „Гранд Магазин" власника Шверцли Фрање који станује у Новом Саду и по занимању трговац са седиштем у Новом Саду, отворио је поступак за принудно поравнање ван стечаја.

За судију поравнања постављен је судија Окружног суда у Новом Саду Леваковић Матија, а за управитеља поравнања др. Антоновић Никола адвокат из Новог Сада.

Рочиште за поравнање одређено је на дан 11 априла 1938 год. у 9 часова у Новом Саду, соба бр. 2. с тим, да се веровници позивају да бар пет дана пре рочишта за поравнање дакле најкасније до 6 априла о. г. пријаве своје тражбине против дужника, и то писмено или усмено у записник судији поравнања јер у противном на рочишту поравнања неће имати право гласа.

Правно дејство отварања поступка за поравнање отпочело је дана 21 фебруара 1938 год.

Дужник нуди својим повериоцима 40% њихових тражбина плативих у једној години, рачунајући од дана правомоћности закључка о одобрењу поравнања.

Окружни суд у Новом Саду, одељење VI. 21 фебруара 1938 год.

претседник већа:
Светислав Максимовић с. р.

Споразум Удружене опозиције и унутрашњи политички положај у земљи

О томе ће г. др. ЖИВКО ТОПАЛОВИЋ, из Београда, изложити социјалистичко гледиште на

ВЕЛИКОМ ЗБОРУ

који ће се одржати у **недељу 6 марта** о г. у 10 час. пре подне у сали зграде Радничке коморе на булевару Краљице Марије 18.

Радници, намештеници, ситно-сопственици, трговци и занатлије, позивају се на овај збор

ПРИРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

КРОЗ НОВИ САД

Библиотека Матице српске отворена **од** 8—12 и 15—17 часова. **Музеј Матице српске** отворен од 11—12 часова.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

од 26 фебруара до 4 марта

Кр. Дворска апотека Мр. Ст. Д. Поповића, Краља Петра II (Футошка) 124. Телефон 33-74.

Апотека Попић Николе Пашића 13. (телефон 23-79).

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

Прогноза времена

НАСТУПИЋЕ РАЗВЕДРАВАЊЕ

Прогноза времена за 5 март: Наступиће постепено разведравање на западној половини земље и на северној. Преовлађиваће облачност у средњом и југоисточном делу. Температура ће мало порасти. Сунце излази у 6.10, а залази у 17.30.

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА

„Кнез Милош" Ш. Д. Б. НОВИ САД Трифковићев трг 3/I. Телефон 20—20 и 32—42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169.

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођени су: Драгица, кћи Радивоја Аврамовића, пекарског помоћника и Десанке Павлов.

Венчани су: Владимир Петровић, артиљер. чуковник и Софија Ј. Дунђерски. — Деже Нандор Кеслер, трговац и Верона-Розалија Шировица. — Алфред Фелнер, инжињер и Бернардина Кабога.

Умрли су: Данило Главашки, град. чиновник, стар 49 год. — удова Паулина Бауер рођ. Гроб, домаћица, стара 73 год.

—o—

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 4 марта 1938.

У берзанском промету данас закључено:

ПШЕНИЦА: Бачка 78-79 2% к. д. 178—180; Банатска 78-79 2% к. д 172—181; Бачка потиска 78-79 2% к. д. 179—181; Сремска 78-79 2% к. д. 178—180; Славонска 78-79 2% к. д. 178—180.

ЈЕЧАМ: бачки и сремски к. д. 142.50—145.

ЗОБ: бачка к. д. 132—134; сремска к. д. 133—135; славонска к. д. 136—138.

КУКУРУЗ: Бачки и сремски нови к. д. 91—92; Банатски нови к. д. 90—91; Сушени пар. Инђија к. д. 105—106.

БРАШНО: 0гг и 0г бачко и банатско 272.50—282.50; број 2 252.50—262.50; број 5 232.50—242.50; број 6 212.50—222.50; број 7 182.50—192.50; број 8 125—130; 0гг и 0г сремско и славонско 270—280; број 2 250—260; број 5 230—240; број 6 210—220; број 7 180—190; број 8 125—130.

МАСТ: у кантама по 25 кг бруто за нето к. д. 1225—1250.

МЕКИЊЕ: Бачке, сремске и банатске к. д. 96—100.

ПАСУЉ: Бачки и сремски бели без вреће к. д. 200—202.50.

Тенденција: Мирна.

Промет: [illegible]

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Први соколски друштвени састанак за међусобно упознавање одржаће се 5 марта, у 20 часова, у ресторану Спомен-дома. Вечера (није обавезна), стаје 12 динара, (урачуната и напојница) по особи. После вечере је томбола. Чист приход томболе намењен је путној благајни сиромашних чланова за X Јубиларни Свесоколски слет у Прагу. Пријаве за вечеру доставити писмено Друштву или телефоном на број 20—30. Вечера: пилећа чорба, пилеће или свињско печење са салатом и тесто.

У кући г. Ђоке Грујића у Темеринској улици избио је пожар. Пожарна чета изишла је на лице места и успела да локализује пожар.

Дирекција Новосадског електричног д. д. у Новом Саду извештава да ће у недељу, 6 о. м., бити ископчана електрична струја у улицама: Шафариковој, Јована Суботића, Трг Кнегиње Зорке, Темеринској и околини, осим тога Клиса, Јарак и Темерин од 6 до 12 часова.

У Саборној цркви, у недељу, 6 о. м. поји Руско-русинско православно црквено певачко друштво „Зарја"; у Алмашкој поји хор Мушке реалне гимназије „Краља Александра I"; у Успенској цркви поји хор школе Ратарског црквеног певачког друштва; у Николајевској поји хор школе „Змаја Јована Јовановића" и у цркви на Ченеју поји хор школе на Ченеју.

Грађевинске дозволе општинског Техничког одељења за месец фебруар

У току месеца фебруара Техничко одељење новосадске општине издало је следеће грађевинске дозволе:

За подизање радионице Занатске столарске задруге у Ђуре Рајковића број 14 — са предрачунском свотом од 28.500 динара — предузимач Јован Маца; за подизање приземне зграде Ђуре Нирјака у Војводе Шупљикца улици број 39, — предрачунска свота 30.000 — предузимач Михајло Сливка; за подизање приземне зграде и гараже Владе Ђурића у Кумановској улици број 20 — предрачунска свота 14.000 — предузимач Мита Дејановић; за подизање приземне зграде Цоцек и Рајмана у Краља Петра Другог број 166 — предрачунска свота 60.000 — предузимач инж. Павле Цоцек; за реконструкцију крова куће др. Драгутина Ерлера на Тргу Кнегиње Зорке 18 — предрачунска свота 19.000; за подизање приземне зграде Готфрида Највирта на углу Банатске улице и Алмашког гробља — предрачунска свота 17.000 — предузимач Андрија Бајор; за подизање приземне станбене зграде Адолфа Камлера — предрачунска свота 100.000 динара — предузимач Андрија Решњак; за подизање дворишне зграде Јулијане Вали у Ресавској улици број 2 — предрачунска свота 10.500 — предузимач Ђорђе Зличић; за подизање приземне зграде Мартина Вербаси и Викторе Јанчић код Шулцовог млина — предрачунска свота 30.000 — предузимач Стеван Фодор; за подизање једноспратне станбене зграде Илоне Боди у улици Краља Петра Другог 159 — предрачунска свота 125.000 динара — предузимач Имре Боди; за подизање једноспратне зграде Тоше Милакова Темеринска 47 — предрачунска свота 250.000 — предузимачи инж. Недељков и Аврамовић; за надоградњу другог спрата Зорке Ковачевић рођ. Рајковић у Железничкој улици — предрачунска свота 100.000 динара — предузимачи инж. Недељков и Аврамовић; за подизање приземне зграде Шара Мих и Лајоша Морвији у Јана Копитара улици 48 — предрачунска свота 10.000 — предузимач Ђорђе Таложи; за подизање дворишне приземне зграде Јована Ференци у улици Добротвора Матијевића број 43 — предрачунска свота 20.000 — предузимач Ђорђе Таложи; за подизање приземне зграде и локала Пере Миодраговића Темеринска 101 — предрачунска свота 35.000 — предузимач Паја Лазар; за подизање једноспратне зграде Анке Абрамовић у Натошевићевој улици 4 — предрачунска свота 120.000 — предузимач Фрања Вагнер; за подизање приземне зграде Милана и Јане Цвејић у Радничкој улици 13 — предрачунска свота 110.000 — предузимачи Тунер и Вагнер.

—o—

ЕЛИТНА ЗАБАВА У ВРБАСУ

Друштво Фрушка гора и Месни одбор Аероклуба „Наша крила" у Врбасу

заједнички приређују у **суботу увече 5 марта,** у локалу „Касине" свој свогодишњи елитни бал са одабраним програмом.

Поменута друштва овим путем позивају даме и г. г. официре и господу из Новог Сада, који желе да се лепо и добро проведу, да на ову приредбу и воле доћи.

Ово важи као позивница.

ПРИРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

У Новом Саду нема „трошаринског рата"

Као што смо објавили Економско-финансиски и правни одбор свакодневно расправља нацрт новог буџета. Како сазнајемо, између претставника Удружења индустријалаца и Удружења трговаца, с једне стране, и чланова трошаринског одбора града, с друге стране, дошло је до споразума у погледу редиговања новог правилника о трошарини. Према нашим информацијама, разлика између прошлогодишњег и свогодишњег правилника није велика. Према констатацији потпретседника г. др. Петровића, о неком „трошаринском рату" нема ни говора.

Одбор ће ових дана завршити свој рад и идуће недеље ће нов буџет бити изнет пред градско веће.

Гостовање „Јозефштат-театра"

Гостовање „Јозефштаттеатра" у Новом Саду, о коме је „Дан" већ писао, биће сензација ове зимске сезоне. Већ и сами учесници комада, који ће се давати, пружају највишу гарантију, јер су то уметници од великог реномеа. За симпатичну Жералдину Кат, омиљену љубимицу био скопске публике влада нарочито велико интересовање. Новосадској публици приказаће своју игру Дани Сервес, која је за време свечаних игара у Салцбургу имала огромног успеха. Видећемо и Адриану Геслер, љубимицу бечке публике. Чувеног комичара Ханса Тимига, као и других познатих глумаца: Фрица Делиуса, Силвију Девез, Х. Ј. Френт, Макс Еребек, сваки од њих значи по једну сјајну звезду на бечком позоришном небу.

У вези са комадом „Дани свадбе" од Жералдија, који ће се давати сада у Новом Саду, угледни бечки лист „Наје Фраје Пресе" пише:

„Ретко је уживање гледати уметнике ове класе, који су у стању да забаве публику пријатно и да јој пруже ретко уживање. Сви глумци у овом комаду сригинално приказују правог човека, са свима врлинама и манама, и цео комад је велики доказ шарма и духовитости Жералдиеве. Та комедија може да се даје на свима позорницама и у иностранству, нарочито ако је играју уметници „Јозефштат-театра."

После Загреба и Београда, ово угледно бечко позориште гостује и у Новом Саду, 6 марта, у Народном спомен-дому. Почетак у 8 и по часова. Карте се продају у књижари „Славија" телефон 24—96, код филијале „Славије" Краља Петра Првог и у трафици Липковић, телефон 26—00. Цена места од 10 до 90 дин.

Подајте начинити уметнички снимак Вашег детета. Имаћете радост од тога и у дубокој старости. „РОЈАЛ" фотостудио, зграда Матице српске.

Крађа у Индустриској улици

У стану гђе Јелисавете Палко, домаћице са станом у Индустриској улици број 23, извршена је провална крађа, за време њеног отсуства, између 1 и 2 овог месеца. Према пријави, вредност украдених ствари износи 500 динара.

Нашој милој супрузи и племенитој мајци, сестри снаји итд.

† ЈОВАНКИ-ЂИНКИ

даваћемо у суботу 5 марта о. г. четрдесетдневни парастос у 11 час. пре подне у Успенској цркви у Новом Саду.

ОЖАЛОШЋЕНИ

супруг Љубомир Милошевић, директор Државне трговачке академије у Н. Саду, син Ђорђе уч. VI разр. гимназије и остала родбина.

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, Ст. Брановачког 11. — Власник: за ДАН к. д. СВЕТОЗАР ЋИВАНОВИЋ, Јована Бошковића 1

Штампа „Дан" к. д., штампарско предузеће, Краља Александра ул. 7.